

LISA TALVITE

HILKKA AHDE

Sinisilmäinen optimisti

DOCENDO

HILKKA
AHDE

LIISA TALVITIE

HILKKKA
AHDE

Sinisilmäinen optimisti

DOCENDO

Copyright © Liisa Talvitie ja Docendo 2023
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Tekijä on saanut työskentelyyn Suomen Tietokirjailijoiden apurahan.

Kansi ja graafinen suunnittelu: Jarkko Lemetyinen / Katse Design

Kuvat Hilikka Ahteen albumista, jos ei toisin mainita.

Tämän teoksen tekstin ja kuvien jäljentäminen ilman lupaa painamalla, monistamalla, skannaamalla tai muilla tavoin kielletään tekijänoikeuslain mukaisesti.

Kustantaja:
Docendo, Jyväskylä

puh. 044 7270 250
info@docendo.fi
www.docendo.fi

ISBN 978-952-382-466-9

Painettu EU:ssa.

SISÄLLYS

Esipuhe: Uskomaton elämä.....	6
Kirjoittajalta: Siveltimenvetoja	9
1. Tyttöhän sieltä tuli.....	13
2. Sirkus papukaija.....	21
3. Aate kantaa.....	42
4. Matti vei jalat alta	56
5. Pahoinvointia häämatkalla.....	72
6. Vaarallisia tilanteita ja kotiryssiä	88
7. Edustusrouvan elämää	91
8. Ei ihan tavallinen perhe	111
9. Puolueen soturi töihin porvarileiriin	126
10. Hyvä pelisilmä.....	137
11. Pitkä ajojahti	151
12. Jatkuvaa julkista kohua.....	167
13. Vuosien piina.....	177
14. Ikuiset haavat	196
15. Käsi kädessä vielä kerran.....	208
16. Äidin muisti katosi	225
17. Täyttä vauhtia eteenpäin	238
Kirjailijan kiitokset.....	250
Lähteet	250
Henkilöhakemisto	251

Esipuhe

USKOMATON ELÄMÄ

Kun Liisa Talvitie ehdotti minulle pari vuotta sitten elämäkertani kirjoittamista, kieltäydyin jyrkästi. Ihmettelin, miten minun elämäni voisi ketään kiinnostaa. Sitä paitsi olin kypsytellyt ajatusta kirjoittaa itse kirjan kokemuksistani työpaikkakiusattuna. Ajattelin, että niistä saattaisi olla apua ja hyötyä jollekin kohtalotoverilleni.

Puolitoista vuotta sitten huomasin, ettei kirjoittaminen ollut mahdollista. Yrittäessäni lajitella vuosia kestänyttä kiusaamisaineistoa – satoja lehtileikkeitä, paksuja oikeuden pöytäkirjoja, poliisikuulusteluasiakirjoja ja omia muistiinpanojani – pintaan nousivat niin vahvat häpeän, tuskan ja epätoivon tunteet, että minun oli keskeytettävä työ. Vaikka mieli ei enää muistaisi, keho muistaa.

Lisäksi omaishoitajan arkeni 87-vuotiaan äitini Ker-
tun kanssa oli niin rutiineja täynnä, ettei pitkäjänteistä kir-
joitustyötä ollut mahdollisuutta aloittaa. Niinpä harkitsin
elämäkertaa uudelleen ja käännyin Liisan puoleen. Olin
aina ajatellut, että elämäkerta kirjoitetaan vasta iäkkäis-
tä, kokeneista ihmisistä. Havahduin olevani jo 65-vuotias,
ja nykyäänhän elämäkertoja kirjoitetaan jo kolmekympp-
pisistä. Sitä paitsi kokemuksia minulla on vaikka muille
jaka!

Tässä kirjassa palaan elämäni kohokohtiin ja myös elä-
mäni vaikeimpiin hetkiin. Toivon, että ne antavat jollekin
lohtua ja ymmärrystä siitä, miten monisyistä, vaikeaa ja kau-
nista elämä voi olla.

Vaikka elämäni on mahtunut paljon skandaaleja, su-
rta ja vastoinkäymisiä, on se kuitenkin pääsääntöisesti ollut
henkisesti rikasta ja äärimmäisen onnellista. Optimistina
olen aina luottanut, että kaikki kääntyy parhain päin. Sini-
silmäisenä olen myös aina luottanut ihmisiin ja aion luottaa
jatkossakin. Mistä nämä ominaisuuteni tulevat, sitä en osaa
sanoa. Onko se synnyinlahja, kodin perintöä vai kenties elä-
mäkokemuksen mukanaan tuomaa uskoa ihmisyyteen ja
elämään?

Haluan lämpimästi kiittää Liisaa ihanista keskustelu-
tuokioista ja ystävyydestä. Kiitos, että houkuttelit minut
mukaan tälle matkalle.

Lämpimät kiitokseni ja anteeksipyyntöni lapsilleni Ti-
molle, Jussille ja Tiinalle, jotka ovat kauttani joutuneet sie-
tämään julkisuutta, ja siitä huolimatta he ovat aina tukeneet
minua kaikissa ratkaisuisiani.

Erityiskiitos Tiinalle, joka yhteisessä kodissamme jakoi äitini omaishoitajuuden lähes kolme vuotta, keväästä 2020 tammikuun loppuun 2023. Ilman sinua en olisi jaksanut. Kiitos, äiti, sinulle rakkaudestasi ja hoivastasi. Nyt oli minun vuoroni hoivata sinua. Pääsit pitkän taistelun jälkeen lepoon ja rauhaan. Sinä annoit minulle vahvan naisen mallin ja olet sydämässäni aina.

Lopuksi kiitokset Matille sinne pilven reunalle. Annoit minulle uskomattoman elämän rinnallasi.

Helsingissä Oulunkylässä alkuvuodesta 2023

Hilkka Ahde

Kirjoittajalta

SIVELTIMEN- VETOJA

Leijonaemo. Taistelija. Periksiantamaton, kaikkea epäoikeudenmukaisuutta vastaan ja ystävilleen lojaali. Ahkera ja joka paikkaan ehtivä. Kova nauramaan ja helposti kyyneliin puhkeava. Kovaääninen – ehdottomasti!

Hilkka Ahteeseen sopivat kaikki edellä mainitut luonnehdinnat. Hänen elämäntarinassaan nämä piirteet toistuvat vuosikymmenestä toiseen, yksityiselämän käännteistä kohuihin.

Julkisuuden valokeilaan Hilkka tuli rytmisen kilpavoimistelun tähtenä ja avioiduttuaan 19-vuotiaana nuoren kansanedustajan Matti Ahteen kanssa. Valokeilassa hän on myös pysynyt, eikä julkisuus ole ollut aina mairittelevaa.

Yli vuoden kestäneet haastatteluhetket Hilkan kanssa ovat olleet erikoinen ja silmiä avaava matka. Istunnot Hilkan, hänen äitinsä Kertun ja tyttärensä Tiinan kolmen naisen kommuuniksi kutsumassaan kodissa Helsingin Oulunkylässä olivat pitkiä ja antoisia.

Näin, miten Hilikka omaishoitajana huolehti muistisairautta poteneesta äidistään. Äiti istui pyörätuolissaan pöydän päässä, ja tarinan edetessä hänen silmissään häivähti ilme: tämän minä olen kuullut ja kokenut. Äidin omaishoitajuuden Hilikka aloitti jo vuonna 2013, ja se jatkui omaa puolisoa Mattia hoitaessa vuodet 2017–2019.

Tämän kirjan lähtiessä painoon tapahtui se, minkä saattoi aavistaa. 87-vuotias Kerttu Riikonen kuoli kotona aamuyöllä 20. tammikuuta 2023. Hilikka ja Tiina olivat hänen vierellään loppuun asti aivan kuten he olivat olleet Matinkin vierellä kolme vuotta aiemmin.

Hilkan asiantuntemus omaishoitajuudesta ei jää käyttämättä, vaikka hän ei nyt enää olekaan omaishoitaja. Hän on kaiken kokemansa jälkeen valmis nousemaan barrikadeille, ja kokemustaan hän voi hyödyntää myös Helsingin kaupunginvaltuutettuna.

Hilkan suorapuheisuus ei jätä mitään arvailujen varaan. Välillä totesin, ettei ihan kaikkein intiimeimpiä parisuhteen asioita tarvitse paljastaa. Mutta paljon ja rohkeasti hän tässä kirjassa kertoo ja käy vielä kerran läpi julkisuudessa olleet elämänsä vaikeimmat tilanteet.

Välillä tuntui kuin joulukuussa 2019 kuollut Matti olisi istunut vieressämme ja kertonut heidän keskinäisestä huumoristaan, johon ulkopuolinen ei pääse helposti sisälle.

Matti oli joskus todennut, ettei hänen huumoriaan tajua aina vaimokaan!

Matin ja Hilkan avioliiton yksi peruskivistä oli silti yhteisen huumorin voima. Kuka muu kuin Hilkka voisi kiteyttää rakkauden olemuksen vessapaperirullatelineeseen?

”Rakkaudesta se hevonenkin potkii. Matti ei ollut romantikko, vaikka herkkä olikin. Kun vietimme 40-vuotispäiviäni Valkeakoskella, hän lupasi maksaa sakot, jotka olin saanut mennessäni häntä vastaan asemalle. Hän totesi kälylleni Merville, etten tainnut tykätä lahjasta. Sain kyllä korunkin, mutta Matin huumori oli juuri tuollaista. Kymmenen vuotta myöhemmin sain häneltä lahjaksi metallisen vessapaperirullatelineen, joka on mökin vessassa yhä. Kun kerroin siitä ystävälleni, tämä kysyi, että löitkö. En todellakaan, ajattelen Mattia joka kerran vessassa käydessäni. Hänen kuolemansa jälkeen maalautin telineen uudelleen. Matti totesikin kerran, että olipa onnistunut lahja. Yhdestäkään antamastaan korusta hän ei kuullut minun kertovan yhtä paljon kuin tästä!”

Elämäkerta on loppujen lopuksi aina yksi tulkinta ja näkemys ihmisen elämästä. Se on kuin maalaus siveltimenve-toineen. Yksi väri on kirkas, toinen tummempi tai sysimusta.

Kaiken kerrotun jälkeen minun on todettava, että Hilkan elämää on kirkastanut valo ja huumorintaju. Hän on sinisilmäinen optimisti. Hän haluaa olla sitä, koska on luonteeltaan optimisti ja luottaa ihmisiin.

Helsingin Laajasalossa alkuvuodesta 2023

Liisa Talvitie

Kerttu Riikonen toivoi tyttöä ja hän sai Hilkan. Kuva otettiin Hilkan yksi-vuotispäivänä Jämsän mummilassa.

1

TYTTÖHÄN SIELTÄ TULI

*Tehtaistaan tunnetulla Valkeakoskella haisi paperi
ja raha, ja välillä gläubersuolaa satoi ulkona
leikkivien lasten päälle kuin lunta. Työväenaate
periytyi suvussa Hilkan isovanhemmilta. Hänen
Fanni-mummunsa synnytti kaksitoista lasta, joista
yksi oli Hilkan äiti Kerttu.*

Puuteria! Tuoksuva, pölyävää puuteria!

Hilkan ensimmäinen lapsuudenmuisto oli äidiltä salaa otettu puuterirasia. Pahvista rasiaa kiersi harmaansininen kukkakuvio ja sen sisällä oli irtopuuteria. Äidin tuoksu oli

naisellinen. Hilikka seurasi tarkkaan, miten äiti puuteroi kasvojaan.

Hilikka levitti puuteria ympäriinsä, hän taputteli sitä kasvoilleen ja pölläytteli ilmaan. Rasiassa oli puuteria niin paljon, että sitä löytyi äidin kuuraamisesta huolimatta kodin lattialistojen takaa vielä pitkään. Puuterin huumaavan tuoksun Hilikka muistaa vieläkin.

Hilikka Marketta Riikonen syntyi kuumana kesänä 1957 elokuun ensimmäisenä päivänä Kerttu ja Kauko Riikosen perheen toiseksi lapseksi ja ainoaksi tyttäreksi. Isoveli Jorma oli syntynyt vuonna 1955, ja kuopusta Eskoa odotettiin vuoteen 1964 saakka.

Kerttu oli saanut keskenmenon ennen Jorman syntymää. Keskenmeno koetteli häntä myös Jorman ja Hilikan välissä, eikä hän unohtanut koskaan sitä, miten Kauko lähti kesken kaiken Kalevan kisoihin Lahteen. Tuloksena oli hopeamitali kolmiloikassa, mutta se ei Kerttua lohduttanut – tärkeämpää olisi ollut miehen tuki ja läsnäolo. Valkeakosken Koskenpoikien riveissä kilpailleen Kaukon urheilu-ura hallitsi nuoren perheen arkea, ja samaisena vuonna 1956 hän hyppäsikin viidentoista metrin ennätöksensä.

Äiti muisteli Hilikan odotusta ja tämän lapsuutta 50-vuotislahjaksi kirjoittamassaan tarinassa. Kesä 1957 oli hellekesä, ja vaikka raskaus sujui hyvin, Kerttu sai jalkoihinsa valtavat suonikohjut.

Olin ollut veljeltäsi kovin väsynyt. Hän itki paljon ja olin sairastanut kaksi rintatulehdusta, joihin olin saanut antibioottikuurit. Ne väsyttivät. Isäsi hoiteli neljää

lautakuntaa ja lisäksi kilpaurheili, joten hänestä ei ollut apua. Pelkäsin, että millä jaksan kahden pojan kanssa. Olin varma, että olet poika, koska Riikosilla kaikki olivat poikia. Kun sitten viikkoa ennen laskettua aikaa ilmoitit olevasi tulossa, ilahduin, että jospa sittenkin tyttö! Viisas ja kokenut kuusi poikaa ja kuusi tyttöä synnyttänyt mummusi sanoi, että tytöt hosuvat ja pojat kuppaaavat. Tyttöhän sieltä tuli, ja paljon lyhyemmällä ajalla kuin esikoiseni.

Kun perheen kolmas lapsi Esko syntyi, Hilikka odotti kiihkeästi siskoa. Äiti oli luvannut, että tyttö tulee. Tuli kuitenkin sittemmin rakas veli.

Lopulta Hilikka sai äidin vuosien vastuksesta huolimatta myös tyttökoira Pirin, pienimünsterinseisojan. Sitä ennen hänellä oli Veera-niminen kilpikonna, joka eli pitkän elämän. Jos Veera oli kateissa, Hilikka koputti lattiaan, ja konna ilmaantui piilopaikastaan heti Hilkan luokse.

Lapsena Hilikka oli äidin mukaan kiltti, kova liikkumaan ja aina valmis esiintymään. Uhmaiässä kolmivuotiaana hän kuitenkin näytti luontonsa ja osasi panna lujasti vastaan. Äidin mielestä siinä toteutui vanhan kansan viisaus, että kylä lapsi itkunsa itkee – ellei heti vauvana, niin sitten vähän myöhemmin.

Et osannut vielä kävellä, kun Rauttunmajalla hävisit hetkessä. Olit kiivennyt portaat yläkertaan. Useamman kerran putosit ompelukoneen päältä ilman vammoja. Kerran hetekalta pudotessasi sait solisluun murtuman.

Riikosen perhe asui Valkeakosken Antinkulmassa Lempääntiellä. Kun Hilikka oli yhdeksänvuotias, perhe muutti isomman asunnon tarpeessa toiselle puolelle kaupunkia.

Valkeakosken legendaarinen patruuna, Pietarissa vuonna 1907 syntynyt Juuso Walden asui Antinkärjessä. Kun Yhtyneitten Paperitehtaitten toimitusjohtaja ja vuorineuvos ajoi Hilikan kotitalon kulmilla Land Roverillaan, ulkona olevat lapset pomppasivat pystyyn ja tekivät kunniaa. Lapset tiesivät Waldenin lippalakin asennosta, oliko Valkeakosken Haka voittanut vai hävinnyt pelin. Jos lippa oli alhaalla, Haka oli pelannut huonosti, jos ylhäällä, peli oli voitettu.

Sen ajan lapsien tapaan myös viisivuotias Hilikka keräsi ruutuvihkoon autojen rekisterinumeroita. Autoja ei ollut vielä paljon, ja kerääjiltä kysyttiin sitkeyttä. Waldenin rekari oli yksi halutuimmista.

Juuso ja lippalakki tunnettiin joka puolella Valkeakoskea ja muuallakin maassa. Hän oli Juuso, kuten silloinen tasavallan presidentti Kekkonen oli Urkki. Juuso johti maan suurimpiin kuuluvaa teollisuuslaitosta pikkumaisen tarkasti, joskus jopa jalkapallo-ottelun katsomosta. Waldenin kerrottiin todenneen, että pitää olla rasvanahkainen tullakseen hyvin toimeen henkilökunnan kanssa. Hän ei käyttänyt sanaa työläinen.

Kerttu-äiti oli ollut ennen naimisiinmenoa töissä Yhtyneitten Paperitehtaitten konttorissa. Vuorineuvos tunsi kaikkien alaistensa nimet ja tiesi näiden perhesuhteet. Naimisiin menevät naiset hän erotti, koska piti heitä riskitekkijänä perheenlisäyksen takia. Niin hän erotti myös Kerttu Riikosen.

Hilkan Fanni-mummu sylissään Tiina, äiti Kertun kainalossa Timo.

Tehtaan naimattomien naisten asuntolan nimi oli nykypäivän kielenkäytössä sopimaton ja osoitteleva. Sitä kutsuttiin Impilinnaksi. Nimi jäi elämään valkeakoskelaisten puheissa.

”Kun sanotaan, että raha haisee, se todella haisi Valkeakoskella. Kesäisin tehtaan piipuista satoi valkoista

glaubersuolaa niin, että maa oli valkoisena kuin lumisateen jäljiltä. Silti meidät lapset päästettiin huoletta ulos leikkimään. Ihan mahdoton ajatus nykypäivänä! Onkin todettu, että Valkeakoskella on vuosikymmenien varrella esiintynyt neljäkymmentä prosenttia enemmän keuhkosairauksia kuin muualla Suomessa.”

Kun Hilikka oli 1980-luvulla Kajaanissa puhumassa ministerin puolisona Keuhkovammaliiton tilaisuudessa, hän kertoi glaubersuolasateesta ja totesi, että nyt sellaisesta nousisi suuri terveyshaloo. Ikään kuin hän olisi osannut ennustaa: seuraavan päivän Kalevassa oli iso, kauhisteleva artikkeli siitä, kuinka Oulu-yhtiön tehtaalta oli satanut tätä valkoista suolaa. Määrä tosin oli niin pieni, että sen juuri ja juuri havaitsi puidenlehtien pinnalta.

Hilkalla puhkesi aikuisiällä astma, mutta syynä ei ollut lapsuusvuosien glaubersuolasade. Sairaus alkoi oireilla vasta vuonna 1979, kun hän opiskeli Oulussa lastentarhanopettajaksi. Astma johtui silloisesta stressistä, jota hän tunsi pienen lapsen äitinä, opiskelijana ja käytännössä yksinhuoltajana, kun hänen miehensä Matti oli viikot töissä eduskunnassa Helsingissä.

Hilkan isovanhemmat äidin ja isän puolelta olivat työväentaustaisia ihmisiä, ja heidän elämäntarinansa on kuin Väinö Linnan *Täällä Pohjantähden alla* -romaanitrilogiasta. Linna olikin Hilkalle kaukaista sukua, kirjailija oli hänen äitinsä kolmannen polven serkku.

Äidinäiti Fanni Nummen (omaa sukua Huhtala) elämä on kertomus menneestä agraari-Suomesta. Sitä leimasivat

puute, köyhyys ja ankara työnteko, mutta myös kyky nauttia elämän pienistäkin iloista. Suvun työväenaate kantaa kaukaa Hilkkään asti.

Fanni-mummu oli naimisissa kaksi kertaa ja synnytti kaksitoista lasta, kuusi poikaa ja kuusi tyttöä. Kaikki syntyivät kotimökin kamarissa, ja yleensä avustamassa oli kylän oma lapsenpäästäjä, vain muutaman kerran koulutuksen saanut kättilö.

Esikoisensa Aunen hän synnytti 19-vuotiaana. Lapsi oli keväällä 1918 vain kuukauden ikäinen, kun valkoiset ampuivat Fannin aviomiehen Martti Peltolan. Tarkkaa paikkaa sukulaiset eivät saaneet koskaan tietää. Martti oli joutunut valkoisten tielle, ja teloituksen syyksi riitti se, että hänen taskustaan oli löytynyt hänen viisivuotiaan pikkuveljensä tuhertama kirjelappu. Se oli tulkittu salakirjoitukseksi. Toisen sukutarinan mukaan hän oli vartioimassa siltaa, ja valkoisten joukko oli yllättänyt hänet. Joka tapauksessa nuoren miehen elämä loppui siihen, eikä perhe koskaan saanut tietää mikä oli teloituksen varsinainen syy. Näitä selvittämättömiä teloituksia riitti sekä valkoisten että punaisten puolella, ja sisällissodan jäljet vaikuttivat suomalaisiin monessa suvussa vuosikymmenien ajan.

Miehensä kuoleman jälkeen Fannin oli pakko lähteä uudelleen piikomaan ja jättää äidilleen Aune-vauva kasvatettavaksi. Elinolot olivat surkeat. Kaikesta oli hirvittävä pula, myös ruoasta, jota Fanni joutui nälissään varastamaan sikojen läävästä. Se oli uskovaiselle naiselle kova paikka.

Ankarimpien aikojen jälkeen Fanni meni uudelleen naimisiin lempeäluonteisen, mutta viinaan menevän

muonamiehen Uuno Nummen kanssa ja synnytti vielä yksitoista lasta. Heistä yksi oli Urjalassa maaliskuussa 1935 syntynyt Hilkan äiti Kerttu.

Fanni ja Uuno Nummen lapsista Kalevi kuoli suolisolmuun vain neljän kuukauden ikäisenä. Lapset muistivat, kuinka päästä vedettävä sänky oli taitettu kokoon ja sen päällä oli lakana. Kun Fanni nosti lakanaa, veli makasi sen alla rauhallisena silmät kiinni. Kalevi kuljetettiin veneellä valkoisessa arkussa kirkolle. Pieni Kerttu mietti silloin, mikä on kuolema.

Kerttu muisteli aikoinaan, miten hän kävi tallilla katso-
massa isäänsä ja pelkäsi hevosia. Hevosille annettava leipä oli kuitenkin niin herkullista, että hajumuisto sai veden hänen kielelleen vielä vuosikymmeniä myöhemmin. Talvisodasta nelivuotias muisti vain sen, miten äidin vatsa kasvoi, ja eräänä aamuna oli syntynyt uusi pikkuveli, eikä äiti ollut enää surullinen.

Sitten isällä oli eräänä aamuna reppu vieressään ja hän oli pukeutunut matkalle. Oli syttynyt taas uusi sota. Kuusivuotiaanakaan en ymmärtänyt mikä on sota. Pojat sitä kyllä joskus leikkivät. Isä lähtee, meille näytetään suuntaan itä. Sinne isä meni. Siellä hän tappelee vihollista vastaan. Vieläkin siihen suuntaan katsottaessa tuntuu, että siellä on vihollinen. Siellä isä oli neljä vuotta.

Lapsuudenmaisemassaan Rapolanharjulla pieni Kerttu koki miten jyrkkä juopa oli köyhän perheen ja Rapolankartanon

herrasväen välillä. Luokkaerot olivat vielä 1930-luvulla suuret, ja ne jättivät hänen elämäänsä vahvan vasemmistolaisen arvomaailman.

Kun Kerttu löysi pienen harjan kartanon rappusten alta, Fanni-äiti kertoi, että sillä harjattiin muruset herrasväen pöydältä. Kerttu ei sitä ymmärtänyt, koska heillä pöytä pyyhittiin rätillä. Kotona oli talvisin niin kylmä, että vesi jäättyi keittiössä ämpäriin. Äiti neuvoi Kerttua ja tämän siskoa nukkumaan selätysten, niin oli lämpimämpi. Koulunkäynnin aloitettuaan Kerttu näki, miten talollisten lapsilla oli särvintä leivän päällä. Hänellä oli sentään joskus voita, mutta kademiehelle hän ei silti antanut valtaa.

Kohtalo koetteli perhettä vielä sotien jälkeen, kun Uuno-isä kuoli 45-vuotiaana sydänkohtaukseen, ja iso lapsikatras jäi puoli-orvoksi.

Hilkka oli 11-vuotias, kun koko suku kokoontui Fanni-mummun 70-vuotispäiville hänen kotiinsa Rapolanharjulle. Koko suku, iso serkkukatras mukaan lukien, opetteli mummon lempivirren 341 *Kiitos sulle Jumalani*. Keskiyöllä kajahti pihalla komea veisuu herättäen mummun.

Ankaraa elämää kokenut Fanni ei koskaan katkeroitunut eikä valittanut kohtaloaan. Sittemmin virsi 341 sekä *Päivä vain ja hetki kerrallansa* ovat kantaneet myös Hilkkaa eteenpäin vaikeuksien keskellä.

Hilkan isänäiti Aino oli kotoisin Laatokan Karjalasta, Hiitolan kylästä ja tuli karjakoksi Hämeeseen, jossa hän tapasi Kalle Riikosen. Nuoripari meni naimisiin, mutta pian sen

jälkeen Aino sairasti espanjantaudin. Hän selvisi siitä, mutta sai jälkitautilta Parkinsonin taudin.

Hilkan pappa oli Aino-mummun omaishoitaja, ja kohtalo tuntuu toistuvan seuraavissa sukupolvissa – Hilkan äiti oli miehensä omaishoitaja, ja Hilikka miehensä Matin ja äitinsä Kertun omaishoitaja. Pappa heräsi pari kertaa yössä kääntämään Ainoa sängyssä, ja niin kauan kuin Hilikka muistaa, mummu oli huonossa kunnossa. Kun mummu joutui kunnalliskotiin, pappa kävi katsomassa häntä joka ikinen päivä. Ainon kuoltua pappa meni naimisiin naapurin kesäasukkaan kanssa. Hänenkin nimensä oli Aino. Oli kuin kohtalon ivaa, että myös hän sairastui Parkinsonin tautiin.

Hilkan isän lapsuudenperheessä oli kolme poikaa: Kauko, Jouko ja Veikko. Kauko suuntasi tarmonsä urheiluun, nuoris- ja raittiustyöhön sekä matkailualaan. Hänen Kööpenhaminassa asunut Jouko-veljensä eli täysin toisenlaisen elämän. Hän kuoli viinaan ja huumeisiin, ja elämään mahtui myös vankilatuomio. Jouko oli aivan Kauko-veljensä näköinen, ja Valkeakoskella liikkui Joukon vierailujen aikana pahantahtoiset huhut, kuinka raittiussihteeri Kauko Riikonen oli nähty kaupungilla vahvassa humalassa. Hilikka muistaa kodin jännittyneen ilmapiirin Joukon vieraillessa heillä. Mitään ei tapahtunut, mutta sedän vierailun aikaan oltiin vähän varpaillaan.

Isän toinen veli Veikko teki pitkän ja menestyksekkään uran Postin palveluksessa ja osallistui aktiivisesti kunnallispolitiikkaan Suomen sosialidemokraattisen puolueen riveissä.

Voimannaisen elämä parrasvaloissa ja kulissien takana.

Hilkka Ahde kertoo avoimesti ilon ja surun hetkistä, joiden keskellä perhe hänen ja Matti Ahteen näkyvien yhteiskunnallisten tehtävien vuoksi eli. Julkisuuden valokeila heijastui voimakkaasti myös yksityiselämään.

Hilkka oli 1970-luvulla rytmisen kilpavoimistelun ensimmäinen suomalaistähti. Kilpaura loppui 19-vuotiaana, kun Hilkka rakastui itseään 12 vuotta vanhempaan kansanedustajaan Matti Ahteeseen ja perusti tämän kanssa perheen.

Hilkka ei jäänyt kotiäidiksi, vaan opiskeli lastentarhanopettajaksi ja osallistui kunnallispolitiikkaan. Hän eteni urallaan AKT-lehden päätoimittajaksi ja viestintäpäälliköksi. Unelmien työstä tuli lopulta vuosien painajainen. Hilkka joutui esimiehensä työpaikkakiusaamaksi, ja eri oikeusasteiden jälkeen Hilkka voitti taistelunsa korkeimmassa oikeudessa.

Eläkeläisvuodet eivät tuoneet odotettua rauhaa. Hilkka toimi sekä äitinsä että syöpään sairastuneen Matin omaishoitajana.

*Toimittaja, filosofian maisteri **Liisa Talvitie** (s. 1955) on kirjoittanut muun muassa Sinikka Sokaan, Asko Sarkolan, Matti Eskon, Ilkka Heiskasen ja Heidi Heralan elämäkerrat.*

9 789523 824669

KL 99.1
ISBN 978-952-382-466-9

DOCENDO
www.docendo.fi

Kansi: Katse Design